
Lidzbark Warmiński, st. XX, wykop 14, gm. loco , woj. warmińsko-mazurskie

Informator Archeologiczny : badania 34, 237-238

2000

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

go WKZ. Kontynuacja badań z lat 50.-70. XX w. Trzeci sezon badań. Przebadano powierzchnię 16 m², głębokość nawarstwień 4,50 m.

Badania miały na celu zakończenie eksploracji w wykopie z poprzednich sezonów. Wyeksplorowano nawarstwienia związane z funkcjonowaniem zamku, głównie z XIII w. i na pocz. XIV. Pod odkrytą jeszcze w ubiegłym sezonie badawczym zabudową drewnianą zalegała warstwa brunatnej organicznej próchnicy z mnóstwem ścinków drewna oraz kory z drzew. Bezpośrednio pod tą warstwą uchwycono wielopoziomową konstrukcję drewnianą o trudnej do jednoznacznej interpretacji funkcji, jaką spełniała. Tuż pod konstrukcją zalegał calej. Być może jest to fragment konstrukcji drewnianej stabilizującej podmożliły grunt, na którym posadowiono zamek. Z pobranych próbek dendrochronologicznych uzyskano datowania wskazujące na początek XIII w. jako czas powstania obiektu.

W trakcie badań pozyskano znaczną ilość materiału zabytkowego, w tym kilka tysięcy fragmentów ceramiki z przełomu wczesnego i późnego średniowiecza. Odkryto również m.in. żelazny grot włóczni, sierp z zachowaną drewnianą rękojeścią, ostrogię, nóż bojowy, kilka grotów strzał, fragment sprzączki do pasa.

Materiał zabytkowy znajduje się w Muzeum Archeologicznym Środkowego Nadodrza w Świdnicy.

Wyniki badań zostały opublikowane w „Archeologii Środkowego Nadodrza”, t. IV, s. 133-181.

Badania nie będą kontynuowane.

Leszcz, st. 1, gm. Dąbrówno, woj. Warmińsko-mazurskie, AZP 31-57/6

patrz: wczesne średniowiecze

Leszczany Kolonia, st. 1, pow. Chełm, woj. lubelskie, AZP 82-91/44

patrz: wczesne średniowiecze

LIDZBARK WARMIŃSKI, st. XX, wykop 14, gm. *loco*, woj. warmińsko-mazurskie

- osadnictwo miejskie od 2 połowa XIV do XX w.

Wyprzedzające badania archeologiczne, przeprowadzone od 29 listopada do 22 grudnia przez mgr. Adama Mackiewicza (autor sprawozdania, ARCHEO-ADAM) i mgr. A. Piotrowskiego. Finansowane przez inwestora prywatnego. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię około 104 m².

Badania prowadzono na terenie działki budowlanej o numerze geodezyjnym 104. Założono wykop o wymiarach około 13 x 8 metrów. W wyniku przeprowadzonych badań odsłonięto i zadokumentowano w formie rysunkowej i fotograficznej reliktury zabudowy murowanej we wschodniej pierzei obecnej ul. Kajki. Mamy tu do czynienia zarówno z zabudową powojenną z przełomu lat 40. i 50. XX w., jak i starszą. W pierwszym przypadku jest to mur wykonany z maszynowej cegły współczesnej spojony zaprawą cementową (pozostałości po istniejącym w tym miejscu sklepie spożywczo-monopolowym). Pozostałe odsłonięte reliktury architektoniczne stanowią fragmenty zabudowy istniejącej w tym miejscu do 1945 r., która uległa zniszczeniu w wyniku działań wojennych. Zabudowa ta jest widoczna na zachowanym zdjęciu lotniczym z 1918 r. Została ona częściowo wzniesiona z wykorzystaniem muru miejskiego, którego fragmenty uchwycono między 6 a 7,70 m wykopu. Fundament ten przebiega w układzie północ-południe i wzniesiono go z dużych głazów narzutowych spojonych zaprawą wapienną. Podkreślić należy, iż w miejscu prowadzonych badań mur ten do wysokości około 60,50 m n.p.m., tj. do głębokości około 2 m poniżej obecnej powierzchni terenu, jest niemal całkowicie zniszczony i prawie w całości został wzniesiony w drugiej połowie XVII lub XVIII w. Natomiast

fragmenty oryginalne noszą ślady licznych napraw i przeróbek. Z tego samego okresu, a więc z XVII/XVIII w., pochodzą fundamenty odsłonięte wzdłuż profilu południowego i zachodniego. Mamy tu więc do czynienia z fragmentem zabudowy o szerokości nieprzekraczającej 9 m. Ze względu na niewielkie rozmiary wykopu długości tego segmentu nie udało się niestety uchwycić, gdyż ma on kontynuację w działce sąsiadującej od strony północnej, należącej do innego inwestora. Odsłonięty fragment budynku na całej powierzchni był podpiwniczony, a poziom użytkowy posiadał ceglana posadzkę. Należy podkreślić, iż w części wschodniej wykopu 0-4 m uchwyciono niewielki fragment zabudowy murowanej, której początki mogą sięgać nawet 2. poł. XVI lub początku XVII w. Odsłonięto tu m.in. narożnik północno-wschodni zapewne bardzo niewielkiego budynku, którego szerokość nie przekraczała 5-6 m. Dokładne określenie jego szerokości było niemożliwe, ponieważ jego ściana zachodnia biegnie w profilu zachodnim, już pod chodnikiem przy ul. Kajki. W tej części budynku była niewielka piwniczka przesklepiona kolebką, wykonaną z cegły spojonej „zaprawą” gliniano-piaskową. Po wykonaniu dokumentacji fragmenty te rozebrano w celu umożliwienia wykonania dalszych prac archeologicznych. W ich wyniku odsłonięto jeszcze jedną fazę zabudowy murowanej dostawionej do muru miejskiego od strony zachodniej. Uchwyciono ją w postaci zniszczonego fundamentu ceglano-kamiennego, w którym jako spoiwo użyto gliny. Fundament ten wystąpił między 2 a 3 m szerokości wykopu (na długości około 7 m) oraz między 3 a 4 m jego długości (na odcinku 3 m), a więc bezpośrednio pod rozebraną ścianą budynku XVII-/XVIII-wiecznego. Mamy tu więc do czynienia z najwcześniejszą fazą zabudowy murowanej w tej części miasta powstałą bezpośrednio po tym, jak mury miejskie straciły swoją funkcję obronną. Należy więc wiązać ją z końcem XV lub najpewniej z 1. poł. XVI w. Zachowany strop tego fundamentu uchwyciono na wysokości 60,60 m n.p.m., a więc około 3 m poniżej obecnej powierzchni terenu. Poniżej tych fundamentów wystąpiły także relikty moszczonę drewnem okrzężnicy. Uchwyciono fragment dranic w układzie wschód zachód i 1 legara w części zachodniej wykopu w układzie północ-południe. Elementy te wystąpiły na wysokości 60,00 m n.p.m., czyli 3,50 m poniżej obecnej powierzchni terenu. Mamy tu, więc do czynienia ze średniowiecznym poziomem użytkowym. Prace bardzo utrudniała silnie podsiąkająca woda i konieczność jej wypompowywania, odsłonięte elementy drewniane zalegają bowiem na wysokości obecnego poziomu wody w Łynie. Z odsłoniętych elementów drewnianych pobrano próbki do badań dendrochronologicznych. Podkreślić należy, iż poniżej okrzężnicy wystąpiła jeszcze warstwa kulturowa w postaci ciemnobrązowej ziemi ze zbutwieliną i spalenizną. Calec w obrębie eksplorowanego wykopu, który uchwyciono przy pomocy odwiertu świdrem puszkowym, uchwyciono na wysokości około 58,90 m n.p.m. (około 4,50 m poniżej obecnej powierzchni terenu w tym miejscu). Jest to warstwa szarego piasku zalegającego na zielonkawo-niebieskim ile. Tak, więc występuje on około 1,10 m poniżej obecnego poziomu wody w Łynie. W wyniku przeprowadzonych prac pozyskano stosunkowo nieliczny materiał zabytkowy w postaci fragmentów średniowiecznej (XIV-XV w.) ceramiki siwej.

Materiały i dokumentacja z badań znajdują się w archiwum WKZ w Olsztynie.

LIDZBARK WELSKI, stan. 1, gm. *loco*, woj. warmińsko-mazurskie

- cmentarz (XIV-XIX w.)
- kościół (XVIII w.)

Badania w Lidzbarku Welskim na tzw. Górcze, prowadzone w latach 2000-2001 przez Muzeum w Brodnicy pod kierunkiem dr. Kazimierza Grążawskiego przy współpracy mgr. Przemysława Kołosowskiego oraz mgr. Dominiki Siemińskiej. Badania finansowały Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej oraz Bank PKO BP i Bank Poczty SA. Stanowisko uznawane za domniemane grodzisko, kościół XVIII w. i cmentarz funkcjonujący od XIV do I. poł. XX w.